

NIEUWE GROEIPLAATSEN DOOR GRONDVERZET

door C. Sipkes (Rockanje)

(ontv. 3 juni 1959)

Talrijk zijn de gevallen, dat we met vrij grote zekerheid na kunnen gaan hoe een plant op een nieuwe groeiplaats gekomen is.

Na extra hoog water van zee of rivieren verschijnt soms *Ricinus communis* en *Impatiens noli-tangere*, na het strooien van onkruidzaden uit graan als fasantenvoer verschijnen *Muscari comosum*, *Ornithogalum pyramidale*, *Medicago falcata*, *Coronilla varia*, e.d.

Er zijn ook een aantal gevallen, dat alleen reeds afgraving en grondverzet als redelijke verklaring voor het voorkomen van een soort aangevoerd kan worden.

Zo groeien er sinds 1958 duizenden *Leucojum aestivum* langs het Voornse kanaal, tezamen met *Cardamine amara* en uitsluitend in de rietzoden, die er voor oeverversterking aangebracht waren vanaf de Oude Maas, waar deze soorten bekend waren. Hier is geen twijfel en de kantonniërs van de Rijkswaterstaat kunnen de gang van zaken precies vertellen.

Ook staat het vast, dat *Papaver rhoeas*, die ergens jaren ontbrak, door wat dieper ploegen weer verschijnt. Mogelijk bevat het zaad olie, evenals dat van *Papaver somniferum* en is deze soort net zoals het oliehoudende koolzaad in staat in de grond lang zijn kiemkracht te behouden.

Analoog hiermede is het voorkomen van *Glaucium flavum* op de begraafplaats te Rockanje nadat grondwerk verricht is. Wind of zeewater kunnen hier niet de oorzaak zijn en het herhaalt zich te dikwijls dan dat aan een andere oorzaak

dan het naar boven brengen van oud zaad gedacht kan worden. Volgens Hegi (Ill. Flora von Mittel-Europa) bevat ook dit zaad olie.

Een soort die ook herhaaldelijk op afgegraven of vergraven terrein opdook is *Anagallis tenella*. Dit was het geval op de kwekerij van de heer Verschoor te Rockanje, bij de Tenellaplas na de afgraving door de Duitsers; bij een Duitse loopgraaf te Oostvoorne en op een zanderij te Hillegom. Dit zijn 4 gevallen, die het wel waarschijnlijk maken dat het hier zaad betrof, dat reeds in de grond aanwezig was. *Anagallis* heeft een geringe accessibiliteit.

Ook *Iris pseudacorus* vertoonde hetzelfde, zowel in Overveen als in Rockanje bij de heer Verschoor, waar na extra diep spitten duizenden kiemplanten zichtbaar werden, terwijl op het naburige land daarvan niets te vinden was.

Hegi vermeldt dat de zaden in veenlagen en bij paalwoningen gevonden zijn, echter niet of deze nog kiemkracht hadden of olie bevatten.

Al deze waarnemingen kunnen hoogstens als sterke aanwijzingen aangemerkt worden, behalve dan het geval van *Leucojum*, dat wel vaststaat.

Toch zou hierover wel zekerheid te krijgen zijn door boringen te verrichten en eens uit te zaaien wat zich in de humuslagen bevindt.

Dit zou wel eens veel meer soorten kunnen opleveren, die dan in staat blijken lang in de grond te kunnen „slapen“, totdat mens of natuur (afkalving, uitwaaien) ze tot nieuw leven wekt. Hiervoor komen in aanmerking alle oliehoudende zaden, Cruciferen, Papaveraceeën en Primulaceeën, zoals *Anagallis*, *Glaux* en *Samolus*. Van de laatste twee vermeldt Hegi, dat de zaden alleen kiemen als deze aan licht blootgesteld zijn, echter niet dat ze olie zouden bevatten.